

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ, КРЕСЛЕННЯ ТА КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

UNIWERSYTET OPOLSKI INSTYTUT NAUK PEDAGOGICZNYCH
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛІВСТВА НОРВЕГІЯ
УНІВЕРСИТЕТ М. ЖЕШУВ РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА
УНІВЕРСИТЕТ М. УМЕО КОРОЛІВСТВО ШВЕЦІЯ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

X Міжнародної науково-практичної конференції
пам'яті академіка Дмитра Олександровича Тхоржевського

«ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ І ТЕХНОЛОГІЇ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

28 травня 2021 року, м. Київ

Київ, 2021

УДК 377.09(082)

Т 78

Укладачі: д.пед.н, проф. Д.Е. Кільдеров, к.пед.н., проф. І.С. Голіяд,

Рецензенти:

М.Б. Євтух – д.пед.н., професор кафедри теорії і методики технологічної освіти, креслення та комп'ютерної графіки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, дійсний член Національної академії педагогічних наук України

В.М. Мадзігон – д.пед.н., професор, радник директора Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України, академік Національної академії педагогічних наук України

Рекомендовано Вченою радою ІПФ

Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

(протокол № 9 від 26 травня 2021 р.)

Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті академіка Д. О. Тхоржевського, «Трудове навчання та технології: сучасні реалії та перспективи розвитку» (28 травня 2021 р.), / за заг. ред. Д. Е. Кільдерова. – Київ, 2021. – 152 с.

Матеріали конференції відображають актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій, педагога професійного навчання, актуальні проблеми графічної підготовки в освіті, освітні інновації, педагогічні технології у формальній, неформальній, інформальній освіті.

Для студентів вищих педагогічних і технічних навчальних закладів, магістрів, аспірантів, докторантів, учителів трудового навчання, технологій, креслення, педагогічних працівників інженерно-педагогічних навчальних закладів, закладів системи післядипломної педагогічної освіти, професійно-технічних навчальних закладів.

©Інженерно-педагогічний факультет, 2021

©НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ УЧАСНИКІВ

X Міжнародної науково-практичної конференції
пам'яті академіка Дмитра Олександровича Тхоржевського
«ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ І ТЕХНОЛОГІЇ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

28 травня 2021 року, м. Київ

ЗМІСТ

Агалець І. ІНСТРУМЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОСВІТЯН.....	29
Бербец В. ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ШКОЛЯРІВ ЯК ВАЖЛИВА ЛАНКА У ЖИТТЄВОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ	34
Бербец Т. ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	37
Борисова Т. ЕРГОДИЗАЙН-ПРОЄКТИ У ЗМІСТІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	41
Голіяд І. Тропіна М. ЦИФРОВИЙ СУПРОВІД ПРОЄКТНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	44
Вітрук О. ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ	49
Деденєв О. НАВЧАННЯ ШЕСТИКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ РОЗУМІННЮ ГРОМАДЯНСЬКИХ НОРМ І ЦІННОСТЕЙ ЗА КОНЦЕПТУАЛЬНИМИ ЗАСАДАМИ ПОВЕДІНКОВОЇ ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ	52
Дубова Н. САМОКОНТРОЛЬ І САМООЦІНКА У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ	55
Кільдерова Л. ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИЗАЙН У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	58
Колісник Є. МЕТОДИКА РОЗКРИТТЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РИС УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ ОСОБИСТІСНОГО ПІДХОДУ В ТЕАТРАЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ К. СТАНІСЛАВСЬКОГО	61
Кравченко Л. УПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	65
Куратнік Т. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ЇХ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	68
Кучменко О. Немченко Ю. ОРГАНІЗАЦІЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ З ХІМІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	75

Лукашенко К. НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ САПР В ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	80
Малихін А. МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ: ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	84
Мачача Т. НАУКОВІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ЗМІСТУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	87
Нагайчук О. ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В СИСТЕМІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	91
Олексюк-Казо Л. Казо І. ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВА ТВОРЧІСТЬ ЯК ОСНОВА ПЕДАГОГІЧНО-ПРОФЕСІЙНОГО ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	96
Омельчук О. ПРОЄКТУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ У ВИГЛЯДІ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (БАКАЛАВРСЬКОЇ) РОБОТИ.....	102
Павлюк Л. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	106
Рутковська О. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ У ТРУДОВОМУ НАВЧАННІ.....	109
Рябець С. ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ САПР У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ.....	112
Семеренко Ж. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	116
Сліпчишин Л. Копельчак М. ДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФІЛЬНОГО І ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО КЛАСТЕРУ.....	119
Стешенко В. ПРО ОСОБЛИВОСТІ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В МАГІСТЕРАТУРІ В КОНТЕКСТІ НОВИХ СТАНДАРТИВ.....	125
Харитонова В. ГРАФІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ.....	130

Чернишов С. ПРО КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ) В КОНТЕКСТІ ОНОВЛЕНИХ СТАНДАРТИВ.....	133
Чернова Т. ПРОЄКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ: КОУЧИНГОВИЙ ПІДХІД	137
Шевченко В. ТЕОРЕТИКО–МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	141
Шереметьєва С. Нога А. Анісімова М. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КАР’ЄРНОМУ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	145
Юрженко В. КОМПЛЕКСНІСТЬ Й ІНТЕГРАЦІЯ ЯК БАЗОВІ ПОКАЗНИКИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	148

Искусство, 1968. 643 с.

3. Середя Н. В. Елементи театральної педагогіки у формуванні педагогічної майстерності. URL:

https://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/Tipuss/2011_2/Sereda.pdf.

(дата звернення: 20.04.2021).

4. Станиславский К. Работа актера над собой. Собр. соч.: в 9 т. Москва: Искусство, 1990. Т. 3. Ч. 2: Работа над собой в творческом процессе воплощения. 508 с.

5. Цына В. И., Цына А. Ю. Подражание и творчество в трудовом обучении как средство формирования у школьников познавательного интереса к учебному предмету. *Проблемы освоения театральной педагогики в профессионально-педагогической подготовке будущего учителя*: матер. Всесоюзн. научн.-практ. конф. Полтава: Издательство «Полтава», 1991. С. 95-98.

Леся Кравченко

к.пед.н.,

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

УПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

kravchenkolesia@gmail.com

У жовтні 2019 року розпочався перший етап пілотного проекту із впровадження дуальної форми здобуття освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти України, до якого було залучено 44 заклади.

Дуальна форма здобуття вищої освіти – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації на рівні від 25% до 60% загального обсягу освітньої програми на основі договору [2].

У дуальній системі навчання освітня установа організовує теоретичну підготовку з дисциплін навчального плану, а практичною підготовкою займається підприємство - в цехах, на своєму обладнанні. У дуальній системі навчання відбувається саме так – в партнерстві з майбутніми роботодавцями.

Інтерес до дуальної системи організації навчання в даний час не випадковий. Адже професійну освіту важко уявити без практичної підготовки, отримати яку можливо лише на сучасному профільному підприємстві.

Отримати не за кілька тижнів виробничої практики, передбаченої навчальними планами реалізованих навчальним закладом спеціальностей, а в процесі регулярного співробітництва з підприємством, співпраці, при якому окремі години лекційних та практичних занять з дисциплін ведуться або на підприємстві висококваліфікованими співробітниками, або в самому закладі освіти фахівцями, запрошеними з профільних організацій.

Переваги використання дуальної системи навчання в порівнянні з традиційною очевидні. Дуальна система усуває основний недолік традиційних форм і методів навчання - розрив між теорією і практикою; створює високу мотивацію отримання знань і придбання навичок в роботі, так як якість їх знань безпосередньо пов'язана з виконанням службових обов'язків на робочому місці; заклад освіти, що працює в тісному контакті з замовником, враховує вимоги, що пред'являються до майбутніх спеціалістів в ході навчання; забезпечується високий відсоток працевлаштування випускників, так як вони повністю відповідають вимогам роботодавця; навчання максимально наближене до запитів виробництва [4].

Для підприємства дуальна освіта – це можливість підготувати для себе кадри точно «під замовлення», забезпечивши їх максимальну відповідність всім своїм вимогам, економлячи на витратах на пошуку і підборі працівників, їх перенавчанні та адаптації. До того ж є можливість відібрати найкращих фахівців, адже всі їхні сильні і слабкі сторони стають очевидними за час навчання на підприємстві.

Взаємодію з роботодавцями треба починати ще на рівні складання навчальних планів, щоб студент придбав професійні компетенції, які дійсно знадобляться йому після закінчення навчального закладу. Вищому навчальному закладу необхідно скласти набір вимог і компетенцій, необхідних для оволодіння новими спеціалізаціями (профілізація для сучасного виробництва), і на їх основі спільно з підприємствами формувати корпоративні освітні програми. При розробці навчальної програми необхідно керуватися не спеціальністю, яку отримує студент, а компетенціями.

Проте перешкоди та недоліки також присутні. Основним недоліком дуальної форми навчання є її неуніверсальність. Вона актуальна лише на рівні професійної освіти (підготовка кваліфікованих робітників, молодших бакалаврів та бакалаврів). У програмах підготовки цих фахівців відсутня наукова складова, яка також не передбачена програмою дуального навчання. Проте, подібне поєднання теорії із практикою було б не зайвим і на рівні повної вищої та наукової освіти. Серед перешкод впровадження дуального навчання варто зазначити недосконалість нормативно-правової бази та інформаційно-методичного забезпечення, неготовність навчальних закладів кардинально змінити форму організації навчального процесу, відсутність бажання та ініціативи до подібної співпраці від роботодавців тощо [1].

Не дивлячись на перешкоди, дуальна форма здобуття освіти набуває популярності серед студентів, роботодавців та закладів освіти, що сприяє її поступовому впровадженню та розвитку.

Бібліографія:

1. Вем'ян В. Г. Дуальна форма професійної освіти як умова ефективного рішення завдань модернізації освіти / В. Г. Вем'ян, В. Г. Тер-Ованес'ян // Психологія: реальність і перспективи : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2015. – Вип. 5. – С. 29–34. – Бібліогр.: 6 назв. – Текст статті доступний в Інтернеті: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prp_2015_5_8(дата звернення: 07.05.2021).

2. Дуальна освіта [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України : [офіц. портал]. – Текст. дані. – Київ, 2017. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/dualna-osvita> (дата звернення: 06.05.2021).
3. Кушнірецька О. В. Особливості дуальної форми професійної підготовки кадрів у процесах освітньо-виробничої інтеграції / Кушнірецька О. В., Синюра-Ростун Н. Р. // Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансовоекономічної системи України : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Львів, 23 листоп. 2017 р.) / Львів. торг.-екон. ун-т [та ін. – Київ, 2017]. – С. 27–30. – Текст статті доступний в Інтернеті: [http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovi_Vydannya/ Docs/2017_ZbirnikFinConf.pdf](http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdily/Naukovi_Vydannya/Docs/2017_ZbirnikFinConf.pdf) (дата звернення: 07.05.2021).

*Тетяна Куратнік,
учитель трудового навчання та технологій,
Комунальний заклад «Полтавська гімназія «Здоров'я» №14
Полтавської міської ради Полтавської області»*

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ЇХ ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

tatyanakuratnk@gmail.com

Сучасний світ з його стрімким розвитком у площині науково-технічній орієнтує педагогіку на створення нової школи, що дасть змогу засвоїти новий зміст освіти і набути ключових компетентностей, спрямованих на успішну самореалізацію особистості. Не випадково в Концепції загальної середньої освіти зазначено, що стрижнем освіти ХХІ століття має стати розвивальна, культуротворча домінанта, виховання відповідальної особистості, здатної до самоосвіти й саморозвитку, що уміє критично мислити, опрацьовувати